

בס"ד ב' מנחם-אב ה'תשע"ב
 הדלקת נרות - 19:26
 צאת השבת - 20:17
 רבנו תם - 21:11
שעון קיץ לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה שלוש עשרה - עלון מס' 631
 @ ניתן להקדיש העלון לרפואה, ברכה, פרנסה טובה,
 זיווג הגון, הצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריכם.
 טל' המערכת: 054-9151601, 08-9437333



אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.



כפ"ט"ד"ן: "שמעו דברי"
 (ירמיה ב')

מטות - מסעי

לפי פסיקת מרן מאור ישראל
הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א
יש לומר "אבינו מלכנו" בשחרית ומנחה

ז"ל נפקד ממונו איש (ל"א מ"ט)
 לא נפקד ממנו איש - מעידה התורה. כלום הייתה מלחמה מעין זו, זה הצד המנצח הרג אלפים ועשרות אלפים מצבא האויב ולמרות כן לא נהרג אף לא לוחם אחד מאנשיו הסיבה לכך נרמזה בפסוק זה: בזכות מה לא נפרד ממנו איש במלחמה? משום שלא נפקד ממנו איש, לדבר עבירה, כדברי חכמינו.

מעייני הפרשה: פרשת מטות:
 ← פרשת נדרים.
 ← מלחמת בני ישראל במדיינים.
 ← בקשתם של בני ראובן ובני גד.

"אלה מסעי בני ישראל" (ל"ג א')
 בסוף פרשת מטות כתוב: ויקרא לה נובח בשמו. על פי מה שכתב החיד"א על פסוק **אלה מסעי בני ישראל** - ר"ת: **אדום, מדי, בבל, יון**, שהם גרמו לגלות ישראל. וזו הסמיכות ויקרא לה - שלא נתקיים לה אותו השם. מדוע? כי לקח חלק בראש, וכן בני ישראל שנטלו בראש יצאו בגולה קודם הזמן לגלויות הנזכרות. (דורש סמוכים) **"אלה"** - בגימטריא: **שלושים ושש**, דהיינו ל"ו כריתות שבתורה שכפרו בהם, הם גורמים למסעי בני ישראל בגלויות כדאמרנו: לא גלו ישראל עד שכפרו בל"ו כריתות שבתורה והוא כמנין **איכ"ה**. (כלי כסף)

פרשת מסעי:
 ← רשימת התחנות שחנו בהן ישראל.
 ← הוראות על חילוק הארץ.
 ← רשימת הנשיאים העומדים בראש חלוקת הארץ.
 ← ערי המקלט ותפקידם.

"ויהיו באל"ש" (ל"ג י"ג)
 שם ירד להם המן בזכות שרה שנאמר בה **לושי ועשי עוגות**. וכן **יסכה** - בגימטריא: **המן**. וזה כל כי שרה נתנה סולת כשאברהם אבינו אמר קמח, להוכיח שאינה כמו הנשים אשר עינן זכה למן **בזכות שרה**. (נחל קדומים) ולכן **במסע אלוש** זכו למן **בזכות שרה**.
"אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה" (ל"ג נ"ד)
 מקרא קצר הוא זה (רש"י). חכמינו אמרו, שלפיכך נקראת ארץ-ישראל **"ארץ-הצבי"**, כי כשם שהצבי הזה משהופשט עורו מעליו שוב אינו יכול לחזור ולכסות את גופו מאחר שהוא מתכווץ, כך גם ארץ-ישראל בזמן שישראל יושבים עליה הריהי מתכווצת (גיטין נ"ז).

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל"ג י"ג)
 משעה שאדם נודר נדר, על ידי דיבורו, נעשה מלאך, וכל אותו מלאך אינו יכול לעשות שום פעולה ללכת אנה ואנה עד שישלם בעל הנדר את נדרו. והוא כאיש חולה שאינו יכול ללכת ולא לזוז. זה שאמר הכתוב, **לא יחל דברו פועל יוצא, לא יחליא את המלאך שנברא מדיבורו, אלא ככל שנדר והוציא מפיו יעשה**. ועם ביטול דבריו, המלאך מתמוטט והולך עד שידעך ויכבה אורו כנר בלא שמן. לכן **הנודר צריך להיזהר**.
"ויישבו בני ישראל את נשי מדין" (ל"א ט')

פינת הניבים והפתגמים
בכנה לדורות =
 צָרָה, שְׁתוּצָאוּתִיהָ מְרֻשָׁוֹת לְמִים רַבִּים.
דוגמה: לְדַעַת רַבָּנִים רַבִּים, בְּטוֹל תּוֹרָה מִהַנּוֹעַר וְהַחִינוּךְ הַקְּלוּקָל הֵם בְּכֵנָה לְדוֹרוֹת.
מקור: וַיִּתְּשָׂא כָל-הַעֲדָה וַיִּתְּנוּ אֶת-קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא" [במדבר יד א] - אָמַר רַבָּה אָמַר ר' יוֹחָנָן: אוֹתוֹ הַיּוֹם עָרַב תִּשְׁעָה בָּאֵב הָיָה. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֲתֵם בְּכֵיתֶם בְּכֵנָה שֶׁל חֲנָם, וְאֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכֵנָה לְדוֹרוֹת [תענית, כט].
לידיעה: בְּתִשְׁעָה בָּאֵב חָרְבוּ בֵּית ראשון, בֵּית שֵׁנִי, וְהָעִיר בֵּית"ר, וּבשָׁנַת 1492 גָּלוּ יְהוּדֵי סַפְרֵד.
 (ניבונכו)

"החלצו מאתכם אנשים לצבא... לתת נקמת ה במדין"
"החלצו", היינו, הסָרָה (כגון: **"וחלצה את נעלו מעל רגליו"**). משה רבנו אומר לעם, **כי יחלצו** (יסירו) כל נגיעה עצמית שהיא ולא תהא כוונתם במלחמה **לא לכבוד עצמם** ולא לענין אישי כלשהו, כי אם רק **לכבוד שמים**. כל מאבק המתנהל למען היהדות, מן החובה שיהיה **כולו לשם-שמים**, טהור מכל פניות ונגיעות. אמנם בכל מלחמה נעוץ הרבה מן הרע, אולם אם הכוונה טהורה היא ונאמנה, **לשם-שמים**, אזי אין המלחמה מזיקה כלל. **אבל אם אין הכוונה טהורה, משפיעה המלחמה לרעה**.
"ויישלח איהם מישה אלה למטה לצבא איהם ואת פינחס" (סנה' לט) מדוע המילה **אותם** פעמיים? **אותם** הראשון הם כמובן לחלוצי המלחמה יחד עם פינחס שהיה משוח מלחמה בעקבות מעשה זמרי. **אותם** השני הם הסנהדרין שהצטרפו למלחמה בכדי לדון את בלעם שאכן לבסוף נהרג חברו. (ב. בר דין הי"ו)

הסירו מכשול מדרך עמי!
 אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.
 במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

חודש אב

חודש אב הוא החמישי במניין החודשים שאנו מונים מניסן, וכן הוא נקרא בתורה החודש החמישי, ככתוב (במדבר לג): "ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים, בחודש החמישי באחד לחודש".
השם 'אבי' הוא שם בבלי, וקוראים אותו גם 'מנחם אבי' על שם הנחמה שמצפים לה אחרי החורבן שאירע לנו בחודש זה. ויש אומרים בזה רמז: 'מנחם אבי', כלומר עתיד הקדוש ברוך הוא לנחם האותיות א"ב שמגילת איכה נאמרה בהן. (ספר התודעה)

"איש כי ידור נדר לה" (ל"ג)

סיגורם של ישראל, הרב הקדוש מברדיטשב מבאר דבר זה בצורה מופלאה: חז"ל במסכת שבעות קובעים שאל לו לאדם לנדור בלשון לה' נדר אלא נדר לה'. הסיבה, שמה ימות הנדר ולא יספיק לסיים את דבריו ונמצא מוציא שם שמים לבטלה. זו גם כוונת הפסוק: **איש כי ידור, באיזו צורה יש לנדור: נדר לה'.** אך ורק בצורה זו ולא לה' נדר. ועל כך נסובים דברי המדרש. מדוע חייבים לנדור אך ורק בצורה האמורה? משום שימינו כצל עובר ולא יידע האדם את עתו, וחייב הוא להיזהר שלא להוציא שם שמים לבטלה.

"בניד כשתלי זתים" - חינוך

כולנו רגילים לחשוב שהחופש נוצר בגלל הלימודים. אין ברירה. הבן-אדם חייב לנוח, להתפרק ולהתרענן כדי שאחר-כך יוכל ללמוד טוב יותר. כלומר, המטרה היא הלימודים, והחופש הוא רק האמצעי.

וזו פשוט טעות! כי כל הלימודים, כל שיעורי הגמרא, השיחות של הרמ"ם, התפילות, ההלכות, אלול ופורים, שבועות וחנוכה, הכול הוא רק אמצעי כדי להגיע למטרה, לחופש. כי דווקא החופש הוא זה שדומה יותר מכל לחיים האמיתיים. חיים בהם אתה זה שקובע מה לעשות ומה סדר היום. הבחירה איזה מין שבוע יהיה לך ואיך ייראו החיים שלך - נמצאת רק בידיים שלך.

ולכן דווקא עכשיו, כשנגמרו כל המבחנים והמתכונות של בית הספר, הגיע הזמן למבחן הגדול באמת.

אחרי כל התלונות על הלימודים, צריך להוכיח, קודם כל לעצמך, ואחר כך - לעולם כולו - הנה, אני מסוגל לבד. בראש שלנו תקועה איזו דעה קדומה כאילו 'חופש' ויתכונן הן מילים סותרות. חופש איכותי הוא דווקא חופש מתוכנן. שיש לו מסגרת ואפילו לויז. שונים, כמובן, מאשר בזמן הלימודים, אבל הכול מאורגן ולא מבולגן. כדאי לחזור על חומר הלימודים ולהשתתף בשיעורי תורה.

מרכה והצלחה

לאפרים ושמחה דוידי שיזכו בבריאות ובפרנסה טובה, אריכות ימים ושנים ויתמלאו משאלות ליבם לטובה וירונו נחת מכל יוצאי חלציהם. וברכה והצלחה לכל ילדיהם ומשפחתם. וזיווג הגון משורש נשמתו למנשה בן שמחה הי"ו

נא להתפלל לרפואת

גבריאל יעקב בן זיקלון לנקרי הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות. **"אל נא רפא נא לוי"**

מרכה והצלחה

ליגאל ושימריה מועלמי שיזכו בבריאות ובפרנסה טובה, אריכות ימים ושנים ויתמלאו משאלות ליבם לטובה וירונו נחת מכל יוצאי חלציהם. וברכה והצלחה לכל ילדיהם ומשפחתם.

ברכה והצלחה ופרנסה טובה

למרם ויצחק שילובי הי"ו שתמנו לסעודה הרביעית בלוי"ן. זכות השיעור בלוי"ן של מרן הרה"ג **עובדיה יוסף** שליט"א לרפואתם והצלחתם. וברכה והצלחה לבנותיהם שתזכנה השנה לזיווג הגון משורש נשמתן. ולהבדיל לעיני שמעון ז"ל בן מרים שתחיה

מרכות ואיחולים אפסיים

לרותם ומירב מוסאי הי"ו להולדת הבה מנב"ת יה"ר שתגדל כאימותנו שרה רבקה רחל ולא, תזכו לחופתה ותצליח בכל דרכיה ומעשיה. וברכה והצלחה לידידנו יצחק ושישנה מוסאי וליהודה וגיילה בהן הי"ו

מרכות ואיחולים אפסיים

לליאור ומירה בהן לרגל הולדת הבן ני"י יהי רצון שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו ויזכה לחיים טובים. וברכה והצלחה לייסים נאמן ולשישנה נאמן שיורו נחת מיוצאי חלציהם.

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יג"ל" משדר בלוי"ן **בכל מוצאי שבת** את שיעורו של מרן הרה"ג **עובדיה יוסף** שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה **21:30** השיעור יוקרן על גבי **מסך ענק** בע"ה תתקיים **סעודה רביעית**, בחסות "מאפייית בית הלחם"

מרכות ואיחולים אפסיים

לליאן ואה"י ג'מזו הי"ו לרגל הולדת הבן ני"י יהי רצון שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו ויזכה לחיים טובים. וברכה והצלחה למושיה וליכה ג'מזו הי"ו שיורו נחת מיוצאי חלציהם.

רפואה שלימה למושיה מוסאי בן זליכה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות ולרפואת מרגלית בת שמחה מנב"ת. **"אל נא רפא נא לוי"**

למשפחת ביטון צוות העלון "אברהם יג"ל" משתתף בצערכם במות הצנוע והענו **אליעזר ביטון** בן רחל ז"ל שנפטר השבוע כ"י תמוז תשע"ב. נשגד תנחומינו לכל המשפחה. הרופא לשבורי לב ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תדעו עוד צער.

לעיני הכשרה והצנועה **זליכה מוסאי** בת משה ז"ל נפטרה ד' אב תשנ"ד ביום שני פקידת שנתה.

לעיני הצדיק והישר **שמואל מוסאי** בן אברהם וזליכה ז"ל נפטר ח' מנחם-אב ביום שישי פקידת שנתו.

בריאות והחלמה איתנה: ציון נאמן בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו יעקב אהרוני בן זליכה הי"ו מרדכי יעקובי בן צימורה הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו ישראל פרג'י רפאל בן מרים הי"ו יוסף חיים גאלי בן ג'מזו הי"ו באבאי באבאי בן מורודי הי"ו זהבה בת מרים מנב"ת לכל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת:

מרם לאלזרי בת ביבי ז"ל סעדה סויסה בת איזה ז"ל עטייה בן חנה חגי'אג' ז"ל דיאמנטה חגי'ג' בת רגילה ז"ל שרה נאמן בת מזל ז"ל שהי דוידזדה בת פרי ז"ל נורית דוידזדה בת שהי ז"ל

כלאפו (פאפו) חסן בן אליהו וכריה ז"ל עזרא נסימי בן פרי יצחק ז"ל יצחק בנאי בן לאה ז"ל רחמים (בבאי) יצחק-פור בן מרים ז"ל משאלה (במנו) גולגוליאן בן חתון ז"ל שמעון שלומי ז"ל בן מרים שתחיה סולטנה באבאי בת שמחה ז"ל

לע"נ מרדכי לארי ז"ל בן שלמה ושרה הי"ו נלב"ע י"ד טבת תשנ"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל נלב"ע ערב שבת קודש פרשת יתרו כ"י שבט תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה.

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

דיני תשעת ימי חודש אב

א. משנכנס אב ממעטים בשמחה. וישראל שיש לו דין ודברים ותביעה משפטית עם גוי, יתחמק מלהתדיין עמו בימי פורענויות אלה, ולאחר עשרה באב יתדיין עמו.

ב. מיום ראש חודש אב עד יום התענית ממעטים במשא ומתן של שמחה, כגון קניית צרכי חופה, ותכשיטי כסף וזהב, וכיוצא בזה, וכן תפירת בגדים חדשים, ובמיוחד לצורך נישואין, במה דברים אמורים? כשאפשר להכין ולקנות צרכי חופה הללו לאחר תשעה באב, אבל אם הזמן מצומצם, שיום הנישואין נקבע מיד לאחר תשעה באב, מותר, אם הוא בחור רווק שטרם קיים מצוות פריה ורבייה, ואפילו אם יש שהות לקנות צרכי חופה ולהכיןם לאחר תשעה באב, אם יש חשש שיתייקר לאחר מכן, מותר לקנותם בימים אלו, והוא הדין לרהיטים חדשים שנקנים לצורך הנישואין, ואפילו שלא לצורך נישואין היה נכון למעט בפרקמטיא ושאר משא ומתן, אלא שהמנהג להקל בזה.

ג. בעלי בית חרושת של נעליים או של תיקון בגדים חדשים שיש להם פועלים, ואי אפשר לבטלם בשבוע שחל בו תשעה באב, ויצטרכו לשלם מכיסם לפועלים משכורת שלמה, יש להתיר שיעשו בצינעא ככל האפשר, וכן הדין לבעלי מכבסה שאי אפשר להם לסגור המכבסה בשבוע שחל בו תשעה באב בגלל הסיבה הנ"ל, יעשו שאלת חכם מורה הוראה בכל מקרה לגופו.

ד. המנהג בעיר הקודש ירושלים ת"ו, שאין אוכלים בשר מיום ראש חודש אב עד ליום עשרה באב, ועד בכלל. ובראש חודש עצמו מותר לאכול בשר, וכן נהגו. ויש מחמירים גם בראש חודש, ובשבת חזון אפילו חל בו תשעה באב ונדחה ליום ראשון, אוכלים בשר ושותים יין, ואפילו בסעודה שלישית שמסתיימת סמוך לשקיעה, אוכלים בשר ושותים יין, ומעלה על שולחנו כסעודת שלמה המלך בשעת מלכותו, ואסור להימנע מאכילת בשר בסעודה זו מטעם אבלות, ורק מי שאינו רגיל לאכול בשר בסעודה זו בכל שבת מטעמי בריאות וכדומה, יכול להימנע גם בשבת זו.

ה. מותר לאכול בשר אחר ראש חודש אב בסעודת מצוה, כגון בסעודת ברית מילה, וכל הקרובים של בעל הברית רעיו ואוהביו הקרואים לסעודה רשאים לאכול בשר, אבל סתם בני אדם הם כעושים מצוה הבאה בעבירה.

ו. בשר עוף הרי הוא כבשר בהמה, ואין לאכול ממנו מיום ראש חודש אב עד תשעה באב. ומי שאי אפשר לו בלי בשר מטעמי בריאות, על כל פנים יאכל בשר עוף שלא היו מקריבים ממנו בבית המקדש, ועוד שאין שמחה אלא בבשר בהמה. ובשר שימורים שבקופסאות וכן בשר מלוח וקפוא דינם כבשר טרי לענין זה. אבל דגים מותרים.

ז. בערב שבת חזון מותר לו לטעום התבשיל אף על פי שיש בו בשר ושומן, הואיל ויש בטעימת התבשיל לכבוד שבת. והמחמיר תבוא עליו ברכה.



"מכל מלמד" השכלתי..."

מסעי בני ישראל המוזכרים בפרשה - בדיוק 42 מסעות. ונאמר בהם: "על-פי ה'". והכוונה:

דרך פשט: מסעות בני ישראל היו על פי ציווי של הקב"ה שנאמר: "על-פי ה', יסעו בני ישראל, ועל-פי ה', יחנו".

דרך רמז ודרש: הפסוק: "אלה מסעי בני ישראל" מכון לכל אחד ואחד מבני ישראל, בכל דור ודור. כלומר, כל אחד ואחד מבני ישראל עובר בחייו 42 "מסעות" עד שמגיע אל המנוחה ואל הנחלה...

דרך הסוד: על פי ה', על פי שמו של הקב"ה המורכב מ-42 אותיות, מה שנקרא שם מ"ב=42. שם זה מוסתר בתפילה בבוקר כשאנו אומרים: "אנא בכח". על פי שם זה - נסעו ויחנו. ולכן, כתבו המקובלים ז"ל: כדי להינצל ממקרים רעים, ובפרט מחולי המגפה, יועיל מאוד אמירת המסעות.

לשם מה נמנו כל אותם מסעות?

הנצי"ב מוולוז'ין מחלק את המסעות לשלושה חלקים: **החלק הראשון** - ממצרים לכיוון ארץ ישראל, עד קדש ברנע, שם אירע חטא המרגלים. **בחלק זה היה המסע מכון למטרה ידועה**, ועל כן היה ערך לנסיעה עצמה, לעצם התנועה אל היעד הנכסף. על כך נאמר: "אלה מסעי בני ישראל". **החלק השני** - מסעות חסרי כיוון ומשמעות ברחבי המדבר. **שם לא היה ערך לנסיעה**. המשמעות היחידה היתה היציאה מן המקום הקבוע. על כך נאמר: "מוצאיהם למסעהם". היציאה היא העיקר, ואילו המסע - חסר משמעות. **והחלק השלישי** הוא המסעות לכיוון הארץ המובטחת, אשר נסתיימו "בערבות מואב על ירדן ירחו". גם כאן ניתנת המשמעות לנסיעה עצמה, ולא ליציאה מן המקום הקודם. "אלה מסעהם למוצאייהם", כאשר הנסיעה עיקר והיציאה טפלה אליה.

רפואה אלטרנטיבית ברזל בריא לגופינו

המקורות מן החי נמצאים בראש, אך גם לצמחונים יש אפשרות למצוא פיתרונות.

בשר: הכי הרבה ברזל יש במקורות מן החי: בקר, הודו אדום, איברים פנימיים ועוף.

צימוקים: הם אמנם מלאים בסוכר, אך 25 גרם מהם יספקי 4.1 מיליגרם ברזל.

שעועית לבנה: 3.2 מיליגרם ברזל תקבלו מחצי כוס.

טופו: תחליף הבשר הפופולארי מכיל 3.1 מיליגרם ברזל ל-50 גרם.

עדשים וקינואה: לא סתם מדובר במזון נפוץ על שולחנם של צמחונים וטבעונים. חצי כוס מהם תספק 3 מיליגרם ברזל.

עוד מזונות עשירים בברזל הם דגנים מועשרים, פולי סויה, גרגרי חמוס וטחינה גולמית ועוד...

" ואבותינו סיפרו לנו "

אני ער, אמלא את תפקידי... קס, התלבש והחל משרך את רגליו בעלטה, מבוסס בשלג וקופא בצינה. כשהתקרב לבית המדרש, הופתע. אור דלק בבית המדרש, שהיה אמור להיות נעול ואפל.

מחשבה פרועה הלמה בו לפתע כקורנס: כל זמן שהיה כוחו במותניו, רעדו ממנו חסרי הבית. ארחי פרחי, ולא העזו להשתכן בבית המדרש. אך עתה, בוודאי התנחלו בו, עשאוהו לביתם! איזו חוצפה, איזו עזות פנים!

הכעס מילא אותו כוחות עלומים. בצעד מאושש עלה לבית המדרש ופתח את הדלת בתנופה. ואכן, כאשר שיער כן היה: אורח השתלט על המקום. לא הסתפק בהעלאת הנרות בנברשת, אלא עוסק הוא עתה בהסקת התנור הגדול, מעשה בעל בית! "מי נתן לך רשות? זה רכוש בית הכנסת! כבה את האש מיד!"

באותה שעה גחן הרב על העצים הקרים והלחים. כהרגלו, שקד להפיח בהם אש. המלאכה לא היתה קלה. לפתע הוא שמע את קולו של השמש, את גרירת רגליו, ונחרד: אם יזדקף, יזהה אותו השמש, ויבין יבין מי קס מבעוד לילה, מי טורח להסיק את בית המדרש. הרב בכבודו ובעצמו. יבין ויתבייש בעצמו, בחולשתו ובאוזלת ידו. לא, הוא אינו יכול להזדקף ולהראות את פניו, לא כעת.

השמש כבר מאחוריו, פיו מלא נאצות. כעת, חשב הרב, ודאי איני יכול לצאת. השמש יראה את מי חירף וגידף.

"האינך שומע? חרש אתה!" צעק השמש והחל לכבד במתת יד את חלק הגוף שמחוץ לתנור... כעת, ודאי שלא יוכל לצאת!

למזלו, חלש היה השמש, במיוחד לאחר ליל השימורים, ושבעתיים לאחר שהותש כוחו בצעקות ובמכות.

עייף, פנה משם בגרירת רגליים, כשהוא זועף. בינתיים נשאו מאמצי הרב פרי. האש נאחזה בזרדים שהשמיעו קול פיצפוף עליו. כשראה הרב שרגלי השמש מתרחקות, מיהר ונרתע מהתנור המתלקח, אך איחר את המועד, זקנו נחרך.

חמק כדי שהשמש לא יזהה אותו, הלך סחור סחור עד שהגיע לביתו. "מה אירע לך? כמעט נשרפת כולך?" הרבנית נדהמה למראה פניו. הרב סיפר לה הכל, וביקש שתנצור את הסיפור במשך כל ימי חייו של השמש. ביקש צעיף כדי לעטוף את פניו בצאתו, כאדם הסובל ממיחושי שיניים.

לפני שיצא שאלה הרבנית: "יעקב ישראל, יש לי שאלה: מה היית עושה, אילו היה השמש נשאר מאחוריך עוד שתי דקות?" האש כבר החלה להאחו בזרדים, עוד שתי דקות היתה מתלקחת שם להבה עזה, מדורה במלוא עוזה! הן רק ברגע האחרון הוא נחלץ!

"איני מבין מה השאלה", ענה הרב, "אם קבעו חז"ל שנוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ודאי שאסור לו לצאת!"...

דמויות כמשה רבינו, שזוהר מאד מהלבנת פנים, וכרבי יעקב ישראל שחס מאד על כבודו של אדם, תעמודנה לנגד עינינו. כאשר נשהה בחברת בני אדם, נזכור שכבודם חשוב הוא, ואל לנו לפגוע בו.

רבי יעקב ישראל לובצ'נסקי היה בנו של הרב מברנוביץ'. כשנפטר אביו, הפצירו בו בני הקהילה שימלא את מקום אביו ברבנות. עם התמנותו נדרש להכריע באירוע שלדעתו גבל בדיני נפשות: פרנסי העיר ביקשו את הסכמתו לפטר את השמש הזקן של בית הכנסת הגדול.

קשה היתה עבודתו של השמש. היה עליו להשכים מבעוד ליל ולהסיק את התנור, כדי שכאשר יבואו ראשוני הלומדים באשמורת הבוקר, לפני תפילת ותיקין, ימצאו את המקום חם, נעים ומואר. חייב היה לשרת את הלומדים השוקדים על תלמודם לאחר תפילת ערבית ולספק להם נרות ככל שידרשו. כשהיה אחרון המתמידים עוזב, היה המשמש מסדר את הספסלים ומחזיר את הספרים ואת הסידורים למקומם, מנקה את שיירי הנרות ומדיח את כוסות השתיה, גורף את הגחלים מהתנור ומכבה את האור. כמה זמן נותר לו לשינה, עד ליקיצה המוקדמת? שעה קלה, לא יותר.

שעות שנים מילא השמש את תפקידו באמונה, אבל הגיל גבר עליו. הוא נעשה כבד תנועה, קצר ראייה וקצר רוח. ויותר מכך, הוא היה מסיים את עבודתו בשעה מאוחרת אחר חצות, משתרך לביתו, שוכב לנמנום קל – ומקיץ בסוף זמן קריאת שמע... הלומדים היו באים בטרם שחר, ובית הכנסת נעול, חשוך וקר. אי אפשר להמשיך כך, יש למצוא שמש אחר, צעיר ונמרץ.

צודקים. אבל השמש, מה יהיה עליו? את מיטב שנותיו מסר לציבור, ועתה יושלך ככלי שאין בו חפץ? זו לא רק החרפה, לא רק הבושה. לא היתה אז קרן פנסייה, לא דמי ביטוח לאומי. ממה יחיה, יפשוט יד? "דברו איתו", ביקש הרב, "העמידוהו על חומרת המצב. אולי יתעשת, אולי ישוב לתפקד".

הפרנסים משכו בכתיפיהם: "דיברנו, אך לא ההזנחה היא הבעיה, הוא אינו מתרפה. פשוט, אינו יכול. זקן הוא, עבר זמנו..."

"אין דבר העומד בפני הרצון", קבע הרב נחרצות. "אני אשוחח עימו!"

"אדרבה", אמרו הפרנסים, "אבל אם לאו, הרינו מבקשים הסכמה לפטרו. הקהל אינו חייב לסבול".

פנה הרב לשוחח עם השמש הזקן, וראה זה פלא: הדברים שיצאו מן הלב נכנסו אל הלב. שוב הוכח כי אין לך דבר העומד בפני הרצון. עובדה: העולים בטרם שחר לבית הכנסת, והרב בראשם, נתקלו בבית כנסת פתוח, מואר, ומוסק. השמש בא, עשה מלאכתו וחזר לישון. מדוע לא, שיערב לו. נושא הפיטורין ירד מן הפרק.

איש לא ידע, איש לא העלה על דעתו, שהרב אכן שוחח עם השמש, אך ראה שאין עם מי לדבר. נכמרו רחמיו, והיה קס בשעה שתיים לפנות בוקר, עולה לבית המדרש, מעלה את הנרות בנברשת, עורך את העצים בתנור, מפיח בהם אש וחומק לביתו לשעה של לימוד. שב ועולה עם משכמי קום, ומשבח באזניהם את השמש שחזר למוטב...

לילה אחד חזר השמש לביתו שעה לאחר חצות. כהרגלו, פנה לנמנם, אך השינה היתה ממנו והלאה. קורה, במיוחד בגיל זה. האורלוגין צילצל אחת, אחת וחצי, שתיים, שתיים וחצי. אמר לנפשו: "אם ממילא